

Sayıların Dili

RUSYA

"Sociological Research" dergisinin Haziran 1993 sayısında yayınlanan makalede, Rusya'da sağlık alanındaki somut değişiklikler bakımından ilginç veriler sunuyor. Özellikle son yıllarda sağlık göstergelerinin olumsuz bir seyir izledikleri tespit ediliyor. Buna göre 1974-79 arasında yılda ortalama 60.9 milyar bulaşıcı hastalığa rastlanırken, 1985-89 dönemi için aynı sayı 80.2 milyona yükseldi. Ülkenin kimi bölgelerinde, eskiden unutulmuş olan skorbut ve uyuz gibi hastalıklar yeniden ortaya çıktı. Yaşamın ilk yılı içinde hastalanan bebek oranı 1985'te % 9.1 iken, 1990'da % 12.9'a yükseldi. Prematür doğumlar % 4.1'ten % 4.9'a çıktı. Bu verilerin en ilginç ise; Taganrof kentinde 1980 ve 89 yıllarında Sovyet Bilimler Akademisi, Sosyo-Ekonomik Sorunlar Enstitüsü ve Rus Bilimler Akademisi'nce ortaklaşa olarak yapılan ve hem objektif ölçütleri, hem de katılanların subjektif yargılarını birlikte bileşik bir indeksle değerlendiren bir araştırmanın sonuçları. (Bkz. Tablo)

Çeşitli Sağlık Durumundaki Nüfus Oranı (%)

	Mükemmel	İyi	Orta	Kötü	Çok Kötü	5 Üzerinden Ortalama Puan
1980	20.9	41.7	24.8	10.4	2.2	3.63
1989	9.2	37.8	37.8	13.2	2.0	3.39

Makalede, tablonun ortaya koyduğu sonuç "alarm verici" olarak nitelenerek, bu şekilde devam ederse, durumun kısa sürede geri dönüşsüz aşamaya geleceği saptaması yapılıyor. Kapitalistleşme sürecine girmiş Rusya'nın sağlık durumu açısından ilginç bir olgu ve saptama. (Rimashevskaja, N. "The Individual's Health is the Health of Society", Sociological Research, May-June 1993, 22-34)

ABD

Resmi verilere (Census Bureau's Annual Report) göre; 1992 yılında 37.4 milyon Amerikalı'nın (bir önceki yıla göre 2 milyon daha fazla) sağlık sigortası yoktu. Böylece sağlık sigortasız Amerikalıların toplam içindeki oranı 1991'de % 14.1 iken, 1992'de % 14.7'ye yükselmiş oldu. Artış hem sayıca, hem de oran olarak 1987'den beri gözlenen en büyük değeri.

(Bkz. Tablo). Amerika, bu durumuyla belki de Türkiye'nin boy ölçüşebildiği tek "Gelişmiş" ülkeyi oluşturuyor. Çünkü bu ülkelerde sağlık sigortası, sağlık güvencesi anlamına geliyor.

Sağlık Sigortasız Nüfus		
	Sayı (Milyon)	Toplamda %
1987	31.0	12.9
1988	32.6	13.4
1989	33.3	13.6
1990	34.6	13.9
1991	35.4	14.1
1992	37.4	14.7

(Sumer, L. The Escalating Number of Uninsured in the US, Int. J. Health Serv., 24(3), 1994, 409-413).

TÜRKİYE

Sağlık Bakanlığı'nca yürütülen hizmetler içinde en sistematik, örgütlü ve destekli olanı belki de başışıklama hizmetleridir. 1985 yılında, 1. basamak sağlık hizmetlerindeki dağılımı giderilmediği sürece hiçbir işe yaramayacağını vurgulayan uzmanlara karşın, bu ülkede başışıklama için yaygın bir kampanyaya bile yapılmıştır. Son verilere göre ise Türkiye kendilerine karşı "aktif" savaşımın yürütüldüğü hastalıklar bakımından yine salgınların çıkabileceği bir başışıklama düzeyinde ve durum yıllar içinde daha da kötüleşmiş durumda. Koruyucu hizmetlerin en önemli bileşenlerinden olan gebe ve bebek izlemleri bakımından ise durum daha da kötü. Hele hele ortalama izlem sayılarının gebe başına 7-8, bebek başına 8-10 olması gerektiği göz önüne alındığında...

Yıllara Göre Doğum ve Bebek Başına İzlemler

	Doğum Başı	Bebek Başı
1986	2.0	4.1
1987	2.0	4.1
1988	2.2	4.3
1989	2.2	4.5
1990	1.9	3.7
1991	2.2	4.4
1992	2.0	4.1
1993	1.6	2.9

(SB 1989 ve SB 1993 istatistik kitapçıklarından yararlanılarak hesaplanmıştır)

Yıllara Göre Aşılama Oranları										
	BDT1	BDT2	BDT3	POL1	POL2	POL3	BCG	TT1	TT2	KIZAMIK
1985	91	82	66	90	81	66				94
1986	67	49	41	53	45	41				34
1987	74	71	71	74	71	71				50
1988	89	82	76	90	83	77				66
1989	79	76	74	80	76	74				67
1990	78	75	73	78	75	73	40	28	18	68
1991	78	74	72	78	74	72	53	29	20	66
1992	73	71	68	73	71	69	59	29	21	65
1993	72	68	65	72	68	65	59	30	21	62

(Eylül 1994 SB TSH Genel Müdürlüğü verileri)

Türkiye'de ilaç satışlarının % 82.01'ini ilk 20 kuruluşun ürünleri oluşturuyor. Bu olgu ilaç sanayindeki tekelleşmeye işaret ediyor. En fazla oranda kullanılan ilaç grupları "antibiyotikler" ile "ağrı kesici ilaçlar". Bu sonuç ilaç suistimali ile akılcı ilaç kullanımını politikalarını yeniden gündeme getiriyor. Öte yandan ihracatın ithalatı karşılama oranı düşme eğilimi gösteriyor. Kısaca Türkiye ilaç sektörü daha fazla oranda dışa bağımlı bir süreç sergiliyor. Böylece tekelleşme ve artan dışa bağımlılık zemininde, ilaç kullanımının yeniden tartışılması gerekiyor (Bkz. Tablolar. Veriler Türkiye'de İlaç, İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası Yayını, 1994'ten alınmıştır.)

Tedavi Gruplarına Göre İlaç Kullanım Oranları (%) (1993)	
Antibiyotikler	22.4
Ağrı kesiciler	16.9
Soğuk algınlığı ve öksürük ilaçları	7.2
Romatizma ilaçları	6.7
Vitaminler, mineraller, kan yapıcılar	6.5
Deri hastalıkları ilaçları	5.2
Sindirim sistemi ilaçları	4.6
Hormonlar	4.2
Diğer	27.2

Değer Olarak Toplam Satışta İlk 20 Kuruluşun Payı (%)	
1989	83.82
1990	83.89
1991	82.82
1992	82.25
1993	82.01

İlaçta İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	
1989	37.4
1990	19.1
1991	18.0
1992	14.9
1993	17.1